

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

І Н С Т Р У К Ц І Я

№ 34

**з охорони праці при роботі в
інфекційних та гельмінтологічних
стаціонарах і відділеннях**

м. Суми

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

наказ ректора
від 17 вересня 2020 р.
№ 0748-I

І Н С Т Р У К Ц І Я № 34

***З ОХОРОНИ ПРАЦІ ПРИ РОБОТІ В ІНФЕКЦІЙНИХ ТА
ГЕЛЬМІНТОЛОГІЧНИХ СТАЦІОНАРАХ І ВІДДІЛЕННЯХ***

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дія інструкції поширюється на працівників, які працюють в інфекційних та гельмінтологічних стаціонарах та відділеннях, що призначені для госпіталізації хворих з різними бактеріальними, вірусними, паразитарними хворобами, а також осіб з підозрою на ці захворювання; та визначає комплекс заходів, спрямованих на профілактику внутрішньолікарняних інфекцій, охорону праці персоналу, що обслуговує інфекційних хворих, і недопущення поширення інфекції як в установі, так і за її межами.

1.2. Працівники у своїй щоденній роботі повинні керуватися вимогами цієї інструкції та «Інструкції з санітарно-протиепідемічного режиму та охорони праці персоналу інфекційних лікарень (відділень)», затвердженої наказом МОЗ СРСР від 4 серпня 1983 р. № 916.

1.3. До роботи в інфекційних та гельмінтологічних стаціонарах та відділеннях (далі – стаціонарах) допускаються особи, які пройшли :

- медичний огляд та не мають протипоказань;
- відповідні щеплення і дослідження в установленому для медичного й обслуговуючого персоналу порядку;
- вступний інструктаж у відділі охорони праці;
- первинний інструктаж з питань охорони праці та пожежної безпеки на робочому місці;
- попереднє навчання, що забезпечує набуття мінімуму спеціальних знань щодо роботи в стаціонарах.

1.4. Працівники повинні один раз на 6 місяців проходити повторні інструктажі з питань охорони праці, а також не рідше одного разу на рік підлягати періодичному медичному огляду.

1.5. Кожен працівник під час виконання своїх трудових обов'язків повинен:

- виконувати тільки ту роботу, яка передбачена посадовими чи робочими інструкціями або доручена йому керівником;
- дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку;
- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території університету;
- знати і виконувати вимоги правил пожежної безпеки, знати місця знаходження первинних засобів пожежогасіння та уміти ними користуватися;
- знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, правила особистої гігієни та санітарно-протиепідемічного режиму, вміти надавати домедичну допомогу;
- користуватися передбаченими засобами колективного та індивідуального захисту;
- знати необхідні заходи з попередження зараження.

1.6. Працівники під час роботи безпосередньо контактують з інфекційними хворими, їх виділеннями, об'єктами оточуючого хворого середовища та наражаються на небезпеку зараження через повітря, руки, шкірні покриви, воду тощо.

1.7. Робочі місця повинні бути забезпечені інструктивно-методичними документами, аптечками для проведення термінової профілактики при аварійних ситуаціях (ВІЛ/СНІД), дезінфекційними засобами для проведення знезараження.

1.8. Працівник безоплатно забезпечується спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту (ЗІЗ) відповідно до діючих Типових галузевих норм чи норм, передбачених Колективним договором.

1.9. Працівник має право відмовитися від роботи, якщо умови її виконання створюють загрозу його здоров'ю або життю чи суперечать вимогам нормативних актів з охорони праці.

1.10. За порушення вимог цієї інструкції працівник несе адміністративну, дисциплінарну та карну відповідальність згідно діючого законодавства України.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Перед початком роботи працівник зобов'язаний одягнути та привести до ладу передбачений для виконання роботи спецодяг, спецвзуття та ЗІЗ. Волосся повинно цілком закриватися ковпаком або косинкою, манжети рукавів халата необхідно щільно зав'язувати. Домашній одяг і спецодяг повинен обов'язково зберігатися в різних шафах. Шафи, в яких зберігається одяг, повинні періодично знезаражуватися.

2.2. При виявленні загрози безпечному проведенню роботи, необхідно доповісти про це безпосередньому керівнику і до роботи не приступати. Дозволяється приступати до роботи тільки після усунення виявлених недоліків.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Працівники під час роботи для запобігання зараження інфекційними хворобами повинні постійно користуватися спецодягом, захисними масками, гумовими рукавичками тощо.

3.2. Після кожного контакту з хворими (кожної маніпуляції з хворими, зіткнення з їх виділеннями або забрудненою білизною і посудом, виходу з палати, закінчення практичного заняття у стаціонарі тощо), а також перед прийомом їжі і після закінчення роботи обов'язкове миття рук та обробка їх дезрозчинами. Використані щітки для миття рук необхідно знезаражувати.

3.3. За наявності на руках порізів, саден чи інших пошкоджень шкіри, а також при роботі, пов'язаній з можливістю забруднення рук харкотинням або іншими виділеннями хворого (переноска плявальниць, суден і горщиків з виділеннями, приготування змивів і мазків, розбирання інфікованої білизни тощо), при огляді хворих на ВІЛ/СНІД слід надягати гумові рукавички. Після роботи рукавички підлягають знезаражуванню.

3.4. При митті посуду (столового, медичного, аптечного тощо), а також посуду з-під виділень необхідно надягати прогумований фартух.

3.5. При відвідуванні палат хворих з інфекціями, що передаються повітряно-крапельним шляхом (ГРВІ, грип, ангіни, дифтерія, інфекційний мононуклеоз, менінгіти тощо), а також при прибиранні ліжок і розбиранні інфікованої білизни слід надягати марлеві респіратори. Їх необхідно міняти кожні 2 години.

3.6. При супроводі хворого, переведеного з одного відділення до іншого, слід поверх свого халата надягати другий халат, який після переведення хворого потрібно здати для дезінфекції.

3.7. Зміна халатів, ковпаків (косинок) повинна проводитися не рідше 2 разів на тиждень, костюмів (платтів) – 2 рази на місяць. У разі забруднення спецодягу виділеннями хворих, його необхідно негайно замінити.

3.8. Усі приміщення двічі на добу слід прибирати із застосуванням дезінфікуючих засобів, а один раз на місяць проводити генеральне прибирання.

3.9. Для запобігання інфікування під час відбору аналізів необхідно виконувати такі правила:

- бути обережними під час проведення маніпуляцій з ріжучими та колючими інструментами ;
- не виймати зі шприців голки після їх використання для уникнення поранень; виймати голки допускається тільки після дезінфекції шприців;
- не використовувати для взяття крові та інших біологічних рідин скляні предмети з відбитими краями, з метою уникнення поранень;
- користуватися засобами індивідуального захисту (хірургічними халатами, гумовими рукавичками, масками, а в разі потреби – захисним екраном, непромокальними фартухами, нарукавниками, окулярами) при маніпуляціях, які супроводжуються порушенням цілісності шкіри і слизових оболонок;
- обробити 5 % спиртовим розчином йоду шкіру навколо нігтів, перед надіванням гумових рукавичок;
- не обслуговувати хворих і не контактувати з предметами догляду за ними , якщо на руках є рани, ексудативні ураження;
- щільно закривати гумовими або пластмасовими корками будь-які ємності з кров'ю та іншими біологічними рідинами відразу на місці їх відбору;
- транспортувати кров та інші біологічні рідини в штативах, покладених у контейнер, на дно якого необхідно покласти чотиришарову суху серветку.

3.10. Дезінфекція повинна проводитися тільки тими розчинами, які готуються дезінфектором лікарні. Всі розчини повинні мати етикетку з назвою препарату, концентрації, дати виготовлення, терміну придатності. Вся робота повинна проводитися в спецодязі, в гумових рукавичках, герметичних окулярах, респіраторах.

3.11. Забороняється:

- сидати на ліжко хворого;
- з'являтися на робочому місці або у відділеннях лікарні без спецодягу;
- виходити у спецодязі за межі лікарні;
- надягати верхній одяг на спецодяг;
- відвідувати їдальню або буфет у спецодязі;
- користуватися туалетом, який призначений для хворих;
- приймати їжу в палатах, коридорах і лабораторіях;
- переходити з одного відділення в інше без необхідності.

3.12. Консультування і лікування хворих на карантинні хвороби, контагіозні вірусні геморагічні гарячки та інші небезпечні інфекційні хвороби неясної етіології необхідно проводити у спеціальному захисному одязі – протичумних костюмах 1 – 4 типів. При лікуванні хворих на легеневу чуму, геморагічні гарячки необхідно використовувати протичумний костюм першого типу, при віспі мавп – другого, при бубонній і шкірній чумі – третього, при холері – четвертого. Перед одяганням протичумного костюму всі відкриті частини тіла слід обробляти антисептиками (0,5 % – 1 % розчином хлораміну або 70° спиртом). Слизові оболонки очей, носа, рота слід обробляти розчином антибіотиків (при чумі – стрептоміцин, при холері – тетрациклін). При контакті з хворими на геморагічні вірусні гарячки або віспу мавп слизові оболонки слід обробляти 0,05 % розчином марганцевокислого калію, очі промивати 1 % розчином борної кислоти або закапувати 1% розчином азотнокислого срібла, в ніс закапувати 1 % розчин протарголу, рот і горло додатково прополіскувати 70° спиртом, 0,05 % розчином марганцевокислого калію або 1% розчином борної кислоти.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

- 4.1. Привести робоче місце в належний стан, зібрати та перенести у відведені місця матеріали, інструменти тощо.
- 4.2. Зняти спеціальний одяг, спецвзуття, інші ЗІЗ та помістити їх до місця зберігання.
- 4.3. Вимити руки. При знезаражуванні рук розчином хлораміну їх протирають ватним тампоном, змоченим 1% розчином гіпосульфиту натрію для нейтралізації залишків препарату і змазують кремом для рук.
- 4.4. Пройти обробку в санітарному пропускнику (прийняти душ);
- 4.5. Доповісти керівнику про виявлені під час роботи недоліки.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. В процесі роботи може виникнути зараження працівника збудниками інфекційних хвороб під час контакту з хворими, їх виділеннями, кров'ю тощо.

5.2. Профілактичні заходи при пораненнях, контактах з кров'ю, біологічними рідинами та біоматеріалами ВІЛ-інфікованого чи хворого на СНІД пацієнта:

а) якщо контакт з кров'ю, біологічними рідинами чи біоматеріалами супроводжуються порушенням цілісності шкіри (уколом, порізом), то необхідно виконати наступні дії:

- 1) зняти рукавичку робочою поверхнею всередину;
- 2) видавити кров із рани;
- 3) ушкоджене місце обробити одним із дезинфектантів (70° розчином етилового спирту, 5% настоянкою йоду при порізах, 3% розчином перекису водню);
- 4) ретельно вимити руки з милом під проточною водою, а потім протерти їх 70% розчином етилового спирту;

5) на рану накласти пластр, надіти напальник;

б) терміново повідомити керівництво лікувально-профілактичного закладу та університету про аварію для її реєстрації та проведення екстреної профілактики ВІЛ-інфекції.

б) у разі забруднення кров'ю, біологічними рідинами, біоматеріалами без ушкодження шкіри слід виконати таке:

1) обробити місце забруднення одним із дезинфектантів (70° розчином етилового спирту, 3 % перекису водню, 3 % розчином хлораміну);

2) промити водою з милом і вдруге обробити спиртом.

в) у разі потрапляння крові, біологічних рідин, біоматеріали на слизові оболонки необхідно виконати такі заходи:

1) ротову порожнину прополоскати 70° розчином етилового спирту;

2) порожнини носа закапати 30 % розчином альбуциду або 0,005 % розчином перманганату калію;

3) очі промити водою (чистими руками) закапати 30 % розчином альбуциду або 0,005 % розчином перманганату калію.

г) у разі попадання крові, біологічних рідин, біоматеріалу на халат, одяг необхідно виконати таке:

1) одяг зняти і замочити в одному з дезрозчинів;

2) шкіру рук та інших ділянок тіла, при їх забрудненні через одяг, протерти 70 % розчином етилового спирту, а потім промити водою з милом і повторно протерти спиртом;

3) забруднене взуття дворазово протерти ганчіркою, змоченою у розчині одного з дезінфікуючих засобів.

5.3. Для зниження вірогідності професійного зараження ВІЛ-інфекцією слід виконувати наступні заходи:

– при підготовці до проведення маніпуляцій ВІЛ-інфікованому хворому медичний персонал повинен переконатися в цілісності складу аптечки;

– здійснювати маніпуляції у присутності іншого спеціаліста, який може в разі розриву гумової рукавички чи порізу продовжити виконання медичної маніпуляції;

– забороняється терти руками слизові оболонки.

5.4. Про всі випадки інфікування і проведені відповідні знезаражувальні заходи слід негайно повідомляти безпосереднього керівника.

Склав:

Завідувач кафедри інфекційних хвороб
з епідеміологією

М.Д. Чемич

Узгоджено:

Начальник відділу охорони праці
та пожежної безпеки

В.о. начальника юридичного відділу

Голова комісії профкому з питань
охорони праці

К.О. Каріх

Н.Ю. Заїка

М.М. Олада

